

Nr 20.

Ankom till riksdagens kansli den 28 mars 1941 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen beträffande jordbruksdepartementet gjorda framställningar om anslag till kapitalinvesteringar jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Till jordbruksutskottet ha hänvisats de i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till kapitalinvesteringar, vilka avse jordbruksärenden.

Utskottet får härigenom avgiva utlåtande med anledning av berörda framställningar.

Beträffande utredningen i dessa ärenden får utskottet hänvisa till motsvarande punkter i statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 3 januari 1941 (Kapitalbudgeten: bil. 5).

I samband härmed har utskottet till behandling förehäft i ämnet väckta motioner.

Statens allmänna fastighetsfond.

1:o) **Byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan.** Under punkt 1 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 535,000 kronor.

Med Kungl. Maj:ts förslag avses anslagsanvisning med 500,000 kronor för nybyggnaden för bujatrisk-obstetriska institutionen samt 35,000 kronor för utökning av lokalerna för rektors- och sysslomannaexpeditionerna och telefonväxeln.

Å driftbudgeten har Kungl. Maj:t föreslagit, att till avskrivning å förevärande kapitalinvestering måtte anvisas 267,500 kronor.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts framställning och hemställer sålunda,

Utskottet.

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av 535,000 kronor.

2:o) **Nybyggnad för statens veterinärbakteriologiska anstalt.** Under punkt 2 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Nybyggnad för statens veterinärbakteriologiska anstalt för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Såsom framgår av propositionen nr 209 till 1939 års lagtima riksdag måste de nuvarande lokalförhållandena vid statens veterinärbakteriologiska anstalt anses synnerligen otillfredsställande. Sedan numera huvudritningar för den av riksdagen beslutade nybyggnaden för anstalten äro färdigställda, anser jag det därför påkallat att åtgärder vidtagas för möjliggörande av byggnadsarbetets igångsättande snarast möjligt. I detta syfte avser jag att i annat sammanhang framlägga förslag dels att det belopp av i runt tal 850,000 kronor, vilket i enlighet med vad som förutsatts i den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen nr 79 hittills icke disponerats för därmed avsett ändamål, numera må kunna tagas i anspråk, dels ock att å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår anvisas ett reservationsanslag för ändamålet av 1,000,000 kronor. Med hänsyn till angelägenheten av arbetenas skyndsamma slutförande torde emellertid även för budgetåret 1941/42 böra anvisas medel för ändamålet. Byggnadsstyrelsen har föreslagit, att medelsanvisning skulle ske med så stort belopp, som erfordrades för byggnadsarbetets slutförande under nämnda budgetår. Då jag förutsätter, att Kungl. Maj:t kommer att vidtaga de åtgärder, vilka kunna visa sig möjliga och lämpliga i syfte att nedbringa kostnaderna för byggnadsföretaget, synes emellertid medelsanvisningen för nästa budgetår böra begränsas till 1,000,000 kronor.»

Å driftbudgeten föreslås anvisning av 500,000 kronor till avskrivning av förevarande kapitalinvestering.

Utskottet.

Tillstyrkande bifall till förevarande framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Nybyggnad för statens veterinärbakteriologiska anstalt* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av 1,000,000 kronor.

3:o) **Byggnadsarbeten vid statens skogsförsöksanstalt m. m.** Under punkt 3 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Byggnadsarbeten vid statens skogsförsöksanstalt m. m. för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Av den förut lämnade redogörelsen framgår, att riksdagen lämnat utan erinran vad i propositionen nr 222 till 1939 års lagtima riksdag anförts därom, att frågan om byggnader för statens skogsförsöksanstalts behov skulle snarast upptagas för avgörande efter det riksdagen lämnat sitt bifall till det i propositionen framlagda förslaget till omorganisation av skogsförsöksan-

stalten. Enligt det av byggnadsstyrelsen efter erhållet uppdrag utarbetade förslag till lösande av anstaltens byggnadsfråga, vilket jag anhåller att nu få underställa Kungl. Maj:ts prövning, skulle, på sätt närmare framgår av den förut lämnade redogörelsen för förslaget, å skogshögskolans tomt uppföras en ny anstaltsbyggnad, som skulle förläggas mellan skogsförsöksanstaltens nuvarande byggnad och skogshögskolans byggnad. Nybyggnaden föreslås uppdelad i mindre byggnadspartier. Skogsförsöksanstaltens nuvarande byggnad skulle emellertid även för framtiden nyttjas för anstalten samt efter ombyggnad inredas för arkivlokaler, lokaler för riksskogstaxeringsarbetet och lunchlokaler för skogshögskolans och anstaltens gemensamma behov. Därjämte skulle uppföras en bostadsbyggnad, inrymmande tre bostadslägenheter avsedda en för anstaltens vaktmästare, en för skogshögskolans preparator och en för en värmeledningsskötare, vilken skulle handha skötseln av en för skogshögskolan och anstalten gemensam värmecentral. Slutligen skulle i samband med övriga omförmälda byggnadsföretag verkställas vissa ombyggnadsarbeten inom skogshögskolans byggnad för erhållande av ökade utrymmen för bibliotek. Kostnaderna för samtliga ifrågasatta byggnadsarbeten har byggnadsstyrelsen beräknat till 1,925,000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har föreslagit, att anvisningen av det för byggnadsarbetena erforderliga beloppet fördelas på två budgetår med 1,000,000 kronor å det första och återstoden eller 925,000 kronor å det andra budgetåret. En dylik uppdelning synes lämplig. Oavsett att enligt statsmakternas beslut med genomförandet av skogsförsöksanstaltens omorganisation skall anstå tills vidare, vill jag föreslå, att för nästa budgetår anvisas ett anslag för ändamålet av 1,000,000 kronor. Även om förslag icke framlägges om ikraftträdande under nästa budgetår av omorganisationen av skogsförsöksanstalten, synes det mig nämligen angeläget att möjlighet finnes att vid den senare tidpunkt, då omorganisationen genomföres, utan uppskov igångsätta bedrivandet på ett mera effektivt sätt av ifrågavarande för landets framtida försörjningsmöjligheter betydelsefulla försöksverksamhet. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de åtgärder, som kunna finnas möjliga och lämpliga i syfte att nedbringa kostnaderna för ifrågavarande byggnadsföretag.»

Å driftbudgeten har föreslagits att till avskrivning av förevarande kapitalinvestering måtte anvisas 500,000 kronor.

Då förevarande framställning icke föranlett någon utskottets erinran, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid statens skogsförsöksanstalt m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av 1,000,000 kronor.

Statens utlåningsfonder.

4:o) **Lånefonden för inköp av ädla avelsston.** Under punkt 4 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Lånefonden för inköp av ädla avelsston för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Fonden inrättades enligt beslut av 1913 års riksdag. Bestämmelser angående villkoren för lån ur fonden äro meddelade i kungörelsen den 4 juli 1913 (nr 226) med däri genom kungörelserna nr 366/1917, 116/1920, och 630/1937 gjorda ändringar. Högsta årliga utlåningsbeloppet från fonden utgör för närvarande 200,000 kronor.

Kungl. Maj:t har från och med 1931 beviljat lån från fonden till följande belopp:

År		Lånebelopp
1931	kronor 153,500
1932	» 104,740
1933	» 115,200
1934	» 123,950
1935	» 133,400
1936	» 141,400
1937	» 140,400
1938	» 141,600
1939	» 168,500
1940	(t. o. m. 15 sept.)	» 181,500.

Å driftbudgeten föreslås anvisning av 50,000 kronor till avskrivning av förevarande kapitalinvestering.

Utskottet. Utskottet, som biträder framställningen, hemställer,

att riksdagen må till *Lånefonden för inköp av ädla avelsston* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av 50,000 kronor.

5:o) **Lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerrras.** Under punkt 5 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1941/42 från lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerrras bevilja lån intill ett belopp av 250,000 kronor.

Gällande bestämmelser för lån från ifrågavarande fond återfinnas i kungörelsen den 12 juni 1931 (nr 217), ändrad genom kungörelsen nr 631/1937.

De utlåningsbelopp från fonden, vilka bestämts för de budgetår, under vilka fonden ägt bestånd, ävensom storleken av de anslag, vilka för samma budgetår anvisats för kapitalökning å fonden, framgå av följande sammanställning:

	Högsta med- givna ut- låningsbelopp kronor	För kapital- bildning an- visat anslag kronor
1931/32	200,000	200,000
1932/33	190,000	150,000
1933/34	160,000	100,000
1934/35	160,000	85,000
1935/36	175,000	65,000
1936/37	175,000	—
1937/38	175,000	16,000
1938/39	275,000	100,000
1939/40	275,000	75,000
1940/41	200,000	—

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts framställning och hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1941/42 från lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerras bevilja lån intill ett belopp av 250,000 kronor.

6:o) Lånefonden för inköp av avelsston av nordsvensk ras. Under punkt 6 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till lånefonden för inköp av avelsston av nordsvensk ras för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Bestämmelser rörande ifrågavarande låneverksamhet ha meddelats i kungörelsen den 17 juni 1938 (nr 440), ändrad genom kungörelsen nr 179/1939.

Å driftbudgeten har Kungl. Maj:t föreslagit, att till avskrivning av förevarande kapitalinvestering måtte anvisas 100,000 kronor.

Utskottet tillstyrker förevarande framställning och hemställer sålunda,

Utskottet.

att riksdagen må till *Lånefonden för inköp av avelsston av nordsvensk ras* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av 100,000 kronor.

7:o) Statens kaninavelslånefond. Under punkt 7 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Statens kaninavelslånefond för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

Vid 1938 års riksdag beslöts inrättande av en statlig utlåningsfond, benämnd statens kaninavelslånefond. I överensstämmelse med riksdagens beslut meddelade Kungl. Maj:t i brev den 30 juni 1938 närmare bestämmelser rörande ifrågavarande lånerörelse (se kapitalbudgeten 1939: bil. 7, sid. 12).

Såsom kapitaltillskott till fonden ha anvisats reservationsanslag av för budgetåret 1938/39 10,000 kronor och för innevarande budgetår 5,000 kronor.

Å driftbudgeten föreslås att till avskrivning av förevarande kapitalinvestering måtte anvisas 5,000 kronor.

Utskottet. Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot förevarande framställning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens kaninavelslånefond* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av 5,000 kronor.

8:o) **Statens fjäderfållånefond.** Vid 1931 års riksdag (prop. nr 204; r. skr. nr 281) beslöts inrättande av statens fjäderfållånefond, varifrån lån må beviljas ekonomisk förening med ändamål att främja avsättningen av ägg eller att idka gödning och slakt av fjäderfå. I kungörelsen den 17 juni 1932 (nr 235), ändrad genom kungörelsen nr 608/1937, ha meddelats närmare villkor och bestämmelser för lån från ifrågavarande fond.

Såsom kapital för fonden ha anvisats reservationsanslag av, för budgetåret 1931/32 200,000 kronor, för budgetåret 1935/36 150,000 kronor och för budgetåret 1939/40 100,000 kronor. I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, har av sistnämnda anslag ett belopp av 50,000 kronor icke tagits i anspråk utan redovisats såsom besparing å riksgäldsfonden.

Enligt *departementschefens mening* torde med hänsyn till vad lantbruksstyrelsen anfört i ärendet något kapitalökningsanslag till fonden icke böra anvisas för nästa budgetår. Departementschefen har emellertid här velat anmäla ärendet för att riksdagen skall kunna taga del av anslagsfrågans läge.

Detta har utskottet härigenom velat för riksdagen

omförmåla.

9:o) **Gödselvärdslånefonden.** Vid 1918 års riksdag beslöts inrättande av gödselvärdslånefonden. Gällande bestämmelser för lånerörelsen äro intagna i kungörelsen den 11 juni 1918 (nr 576) med däri genom kungörelserna nr 186/1925, 241/1927, 132/1931 och 632/1937 gjorda ändringar. Vidare ha i kungörelse den 13 december 1918 (nr 972) meddelats bestämmelser angående tiden för ingivande av ansökningar från hushållningssällskapen om statslån ur förevarande fond. Såsom kapital till fonden har riksdagen anvisat reservationsanslag dels för vardera av åren 1919 och 1920 till belopp av 1,000,000 kronor, dels för vardera av budgetåren 1931/32 och 1932/33 till belopp av 100,000 kronor, dels ock för budgetåren 1935/36—1939/40 till belopp av respektive 300,000, 350,000, 1,000,000, 500,000 och 150,000 kronor, eller sålunda tillhopa 4,500,000 kronor. Härjämte har 1933 års riksdag (särsk. utsk. utl. nr 17 sid. 80; r. skr. nr 356) för budgetåret 1933/34 under utgifter för kapitalökning, fonden för förlag till statsverket, såsom särskilt

reservationsanslag anvisat 500,000 kronor (1933/34 Ufk. IV 37), att, i den mån gödselvärdslånefondens medel icke därtill försloge, disponeras för beviljande av lån för ifrågavarande ändamål och under de villkor, som stadgas för lån ur nämnda fond. I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, har av de för budgetåret 1939/40 disponibla anslagsmedlen ett belopp av 500,000 kronor icke tagits i anspråk utan redovisats såsom besparing å riksgäldsfonden.

Departementschefen har liksom lantbruksstyrelsen ansett, att något nytt anslag för ifrågavarande ändamål icke torde böra äskas för budgetåret 1941/42. För att emellertid bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge har departementschefen här velat anmäla ärendet.

Vad sålunda förekommit i ärendet har utskottet härigenom velat för riksdagen

omförmåla.

10:o) **Statens kalkbrukslånefond.** Ifrågavarande fond inrättades enligt beslut av 1932 års riksdag (prop. nr 201; r. skr. nr 381). Bestämmelser för lån ur fonden äro meddelade i kungörelsen den 14 oktober 1932 (nr 461), däri ändring vidtagits genom kungörelserna nr 410/1934 och 609/1937.

Såsom kapital till fonden ha anvisats reservationsanslag av för budgetåret 1932/33 400,000 kronor, för budgetåret 1936/37 200,000 kronor och för budgetåret 1940/41 likaledes 200,000 kronor.

Ehuru med hänsyn till vad lantbruksstyrelsen anfört i ärendet anvisande av nytt kapital till fonden icke torde vara behöfligt för budgetåret 1941/42, har *departementschefen* dock här velat redogöra för ärendet, på det att anslagsfrågans läge må bringas till riksdagens kännedom, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

omförmåla.

11:o) **Statens mejerilånefond.** Under punkt 11 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Statens mejerilånefond för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

Vid 1930 års riksdag (prop. nr 266; r. skr. nr 377) inrättades statens mejerilånefond, i vilken den dåvarande norrländska andelsmejerifonden skulle uppgå, samt anvisades såsom kapital för fonden för budgetåret 1930/31 2,000,000 kronor. Norrländska andelsmejerifonden uppgick vid sagda tid till omkring 400,000 kronor. Såsom kapitalökning för mejerilånefonden ha sedermera för budgetåren 1931/32, 1933/34, 1934/35 och 1938/39 anvisats reservationsanslag å respektive 2,000,000, 2,000,000, 1,000,000 och 370,000 kronor. I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag behandlade besparingspropositionen, nr 79, har beslut meddelats om återleverering till riksgäldskontoret av 630,000 kronor av fondens kapitaltillgångar, varjämte

föreskrivits, att 370,000 kronor av anslagsmedlen icke finge tagas i anspråk utan skulle såsom besparing redovisas å riksgäldsfonden.

Utlåningen från fonden är reglerad genom kungörelsen den 12 september 1930 (nr 339) med däri genom kungörelserna nr 125/1931, 266/1933 och 610/1937 gjorda ändringar.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 16 september 1940 hemställt om anvisande för nästa budgetår av ett kapitalökningsanslag till ifrågasvarande fond av 2,000,000 kronor.

Storleken av de lån, vilka beviljats från fonden, framgår av följande sammanställning:

budgetåret 1934/35	kronor	80,000
» 1935/36	»	391,000
» 1936/37	»	—
» 1937/38	»	23,600
» 1938/39	»	—
» 1939/40	»	1,435,000.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Med hänsyn till den betydelse, särskilt under nu rådande läge, ifrågasvarande låneverksamhet otvivelaktigt äger såväl för mejerihanteringens närmaste intressenter och medelbart även för andra näringsgrenar som ock för folkförsörjningen, anser jag mig böra förorda en kapitalinvestering i mejerilånefonden i enlighet med lantbruksstyrelsens beräkning, eller med 2,000,000 kronor. Jag förutsätter härvid, att mejerianläggningar icke tilltagas större och dyrbarare än som oundgängligen erfordras ävensom att lämplig rationalisering åstadkommes så att anläggningarnas avverkningskapacitet kan utnyttjas med hänsyn tagen jämväl till transportkostnadernas avvägning i förhållande till övriga driftkostnader.»

Utskottet.

Utskottet finner icke anledning till erinran mot förevarande framställning, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens mejerilånefond* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av 2,000,000 kronor.

12:o) **Jordbrukets maskinlånefond.** Under punkt 12 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Jordbrukets maskinlånefond för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 1,700,000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 57 av herr *Andersson, Emil, m. fl.* samt II: 63 av herr *Staxäng m. fl.*, vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta

dels att anslaget till Jordbrukets maskinlånefond för budgetåret 1941/42 upptages till 1,900,000 kronor,

dels att erforderlig ändring av gällande författning för ifrågavarande lånefond vidtages för tillgodoseende av de synpunkter, som i motionerna anförs.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionerna, får utskottet hänvisa till dessa.

Vid 1938 års riksdag (prop. nr 217; r. skr. nr 275) beslöts inrättande av jordbrukets maskinlånefond, varifrån lån må tilldelas hushållningssällskap för utlämnande till enskild person eller sammanslutning av lån för anskaffande av jordbruksmaskin, som avses skola gemensamt användas av flera jordbrukare. Närmare bestämmelser för lån från fonden återfinnas i kungörelsen den 17 juni 1938 (nr 401) angående lån från jordbrukets maskinlånefond. Lån må beviljas allenast under förutsättning, bland annat, att av den åkerareal, som innehaves av de jordbrukare, vilka äro medlemmar i den lånesökande sammanslutningen eller eljest avses skola delta i maskin användningen, minst 65 procent tillhöra brukningsdelar med högst 15 hektar åker. Kungl. Maj:t har i brev den 26 april 1940 erinrat, att jordbruksutskottet i sitt av 1940 års lagtima riksdag godkända utlåtande nr 15 framhållit önskvärdheten av att tvättmaskiner för gemensamt bruk i lånehänseende likställdes med jordbruksmaskiner.

Såsom kapital till fonden ha för budgetåren 1938/39—1940/41 anvisats reservationsanslag av respektive 1,000,000, 1,200,000 och 2,000,000 kronor.

I skrivelser den 24 juli och den 16 september 1940 har *lantbruksstyrelsen* gjort framställning om ändrade villkor för lån från jordbrukets maskinlånefond respektive om anvisande för nästa budgetår av ett kapitalökningsanslag till fonden av 1,700,000 kronor.

Den av lantbruksstyrelsen ifrågasatta ändringen i de bestämmelser, vilka reglera utlåningen från fonden, avser att lån må, om vederbörande hushållningssällskap finner särskilda skäl därtill, kunna beviljas för anskaffande av linrivningsmaskiner, utan hinder av att icke 65 procent av den med maskin användningen avsedda åkerarealen tillhöra brukningsdelar med högst 15 hektar åker.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»För tillgodoseende av det behov av lån från jordbrukets maskinlånefond, som kan förväntas uppkomma under nästa budgetår, torde i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag böra anvisas ett reservationsanslag av 1,700,000 kronor.

Vad angår styrelsens förslag om ändring i de bestämmelser, vilka reglera utlåningen från fonden, vill jag med hänsyn till nu rådande förhållanden förorda, att fonden må kunna efter prövning av omständigheterna i det särskilda fallet anlitas för anskaffande av linrivningsmaskiner jämväl där mer än 35 procent av den med maskin användningen avsedda åkerarealen tillhöra brukningsdelar med större areal i dylikt ägoslag än 15 hektar. Såsom av lantbruksstyrelsen berörts, torde lån under nu angiven förutsättning lämpligen böra få av hushållningssällskap utlämnas även med anlitan av medel, som

före ändringens vidtagande ställts till sällskapets förfogande från fonden. De ändringar i nu gällande lånebestämmelser, vilka kunna befinnas erforderliga vid bifall till vad jag sålunda förordat, torde få vidtagas av Kungl. Maj:t.»

Å driftbudgeten har föreslagits, att för avskrivning å förevarande kapitalökning måtte anvisas 340,000 kronor.

Motionärerna påyrka *dels* att från fonden må utlämnas lån även för inköp av mjölkningsmaskiner för den enskilde jordbrukarens eget behov, varjämte ifrågasättes att långivning för anskaffning av tröskverk bör något minskas till förmån för nyssnämnda maskiner, *dels ock* att fonden i anledning härav må tillföras en kapitalökning av 1,900,000 kronor.

Utskottet.

Vid 1940 års lagtima riksdag behandlade utskottet (utlåtande nr 15 p. 8) motioner av liknande innehåll som de nu föreliggande om utlämnande av lån från ifrågavarande fond för inköp av mjölkningsmaskiner. Utskottet erinrade då, att fonden inrättats för tillgodoseende av behovet hos mindre jordbrukare av lånemedel för anskaffning av jordbruksmaskiner, avsedda att användas gemensamt för flera jordbrukare. Enär utskottet icke fann tillräckliga skäl anförda för en utvidgning av lånerörelsen till att gälla även sådana maskinella anordningar för jordbruksdrift, vilka icke kunna komma till gemensam användning, som nyss sagts, ansåg sig följaktligen utskottet icke kunna biträda vad dåvarande motionärer föreslagit i nämnda syfte. Sin sålunda angivna ståndpunkt i frågan har utskottet icke funnit anledning att nu frånga. Utskottet kan alltså icke tillstyrka den motionsvis föreslagna ändringen i de bestämmelser, vilka reglera utlåningen från fonden.

Med hänsyn till nu rådande förhållanden vill utskottet icke motsätta sig departementschefens förslag om sådan ändring i lånebestämmelserna för fonden att lånemedlen må användas för anskaffande av linrivningsmaskiner jämväl där mer än 35 procent av den med maskin användningen avsedda åkerarealen tillhöra brukningsdelar med större areal i dylikt ägoslag än 15 hektar.

Med den ställning, utskottet tagit till de föreliggande motionerna, har utskottet ingen erinran att framställa mot det av Kungl. Maj:t äskade kapitalökningsanslaget för fonden.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt avslag å motionerna I: 57 och II: 63, till *Jordbrukets maskinlånefond* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av 1,700,000 kronor.

13:o) **Spannmålslagerhusfonden.** Vid 1930 års riksdag (prop. nr 108; r. skr. nr 376) beslöts inrättande av spannmålslagerhusfonden. Gällande allmänna villkor och bestämmelser för lån från fonden äro meddelade i kun-

görelsen den 12 september 1930 (nr 342) med däri genom kungörelserna nr 364/1932, 263/1933 och 612/1937 gjorda ändringar.

Såsom kapitaltillskott till fonden ha för budgetåren 1930/31—1935/36 med undantag av budgetåret 1931/32 anvisats anslag av respektive 850,000, 500,000, 1,000,000, 2,000,000 och 1,000,000 kronor. Därjämte ha anvisats 1,000,000 kronor å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1933/34. För budgetåren 1939/40 och 1940/41 ha anvisats reservationsanslag av 1,000,000 respektive 750,000 kronor.

Ehuru med hänsyn till vad lantbruksstyrelsen anfört anvisande av nytt kapital till spannmålslagerhusfonden icke torde vara behöfligt för budgetåret 1941/42, har *departementschefen* dock här velat redogöra för ärendet, på det att anslagsfrågans läge må bringas till riksdagens kännedom.

Detta har utskottet härigenom velat för riksdagen

omförmäla.

14:o) **Statens sekundärlånefond för jordbrukare.** Under punkt 14 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Statens sekundärlånefond för jordbrukare för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor.

Vid 1935 års riksdag (prop. nr 187; r. skr. nr 244) beslöts inrättande av ifrågavarande fond. Bestämmelser rörande utlåningen från fonden återfinnas i kungörelsen den 7 juni 1935 (nr 276) med däri genom kungörelserna nr 391/1938 och 354/1940 gjorda ändringar.

Såsom kapital för fonden har för vardera av budgetåren 1935/36 och 1936/37 anvisats ett reservationsanslag av 20,000,000 kronor samt för innevarande budgetår ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor.

I skrivelse den 12 augusti 1940 har *lånenämnden för sekundär jordbrukskredit* — under framhållande av att enligt nämndens mening låneverksamheten borde fortgå jämväl under budgetåret 1941/42 — hemställt, att för sistnämnda budgetår ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor måtte anvisas såsom kapital för ifrågavarande lånefond.

Å driftbudgeten har föreslagits anvisning av 625,000 kronor för avskrivning å förevarande kapitalinvestering.

Utskottet biträder förevarande framställning och hemställer förty,

Utskottet.

att riksdagen må till *Statens sekundärlånefond för jordbrukare* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av 5,000,000 kronor.

15:o) **Statens slakterilånefond.** Vid 1933 års riksdag (prop. nr 262; r. skr. nr 314) beslöts inrättande av statens slakterilånefond. Gällande bestämmelser för lånerörelsen äro meddelade i kungörelsen den 26 juni 1933 (nr

386), ändrad genom kungörelserna nr 614/1937 och 428/1940. Genom sistnämnda kungörelse åstadkoms i anslutning till beslut av 1940 års lagtima riksdag en utvidgning av möjligheten att erhålla lån från fonden, innefattande att lån kan lämnas för anläggande eller inrättande av för lagring av huvudsakligen kött, fläsk, smör eller ägg avsett frys- eller kylhus med tillhörande inredning och utrustning samt utgå såväl till ekonomisk förening, som har till ändamål att driva andelsslakteri och vars flesta medlemmar äro jordbrukare, som till ekonomisk förening, vilken har till ändamål att främja avsättning av ägg eller att idka gödning och slakt av fjäderfä.

Såsom kapital till fonden har anvisats reservationsanslag av för budgetåret 1933/34 1,000,000 kronor, för budgetåret 1937/38 500,000 kronor och för budgetåret 1940/41 1,000,000 kronor.

I enlighet med vad lantbruksstyrelsen anført i ärendet har *departementschefen* funnit det icke vara nödvändigt att för budgetåret 1941/42 anvisa något kapitaltillskott till ifrågavarande fond. Han har emellertid här velat anmäla ärendet för att bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge.

Vad sålunda förekommit har utskottet härigenom velat för riksdagen
omförmäla.

16:o) **Egnahemslånefonden.** Under punkt 16 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

1) medgiva, att för budgetåret 1941/42 må beviljas lån från egnahemslånefonden intill ett belopp av 20,000,000 kronor, därav 12,000,000 kronor för jordbruksfastigheter och 8,000,000 kronor för bostadsfastigheter, med rätt dock för Kungl. Maj:t att, därest förhållandena skulle giva anledning därtill, medgiva jämkning i sagda fördelning mellan jordbruks- och bostadsfastigheter;

2) till Egnahemslånefonden för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor.

Vid 1904 års riksdag beslöts inrättande av egnahemslånefonden. Enligt gällande bestämmelser för lånerörelsen, vilka äro intagna i kungörelsen den 7 juni 1940 (nr 589) angående den statliga egnahemsverksamheten, skola från fonden utlämnas jordbrukslån, skogslån, bostadslån, lån till förstärkning av ofullständigt jordbruk ävensom egnahemsstatslån till låneförmedlare.

Å driftbudgeten föreslås, att 350,000 kronor anvisas till avskrivning å förevarande kapitalinvestering.

Utskottet.

Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts framställning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

1) medgiva, att för budgetåret 1941/42 må beviljas lån

från egnahemslånefonden intill ett belopp av 20,000,000 kronor, därav 12,000,000 kronor för jordbruksfastigheter och 8,000,000 kronor för bostadsfastigheter, med rätt dock för Kungl. Maj:t att, därest förhållandena skulle giva anledning därtill, medgiva jämkning i sagda fördelning mellan jordbruks- och bostadsfastigheter;

2) till *Egnahemslånefonden* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av 5,000,000 kronor.

17:o) **Jordförmedlingsfonden.** Ifrågavarande fond inrättades vid 1907 års riksdag. Enligt 62 § kungörelsen den 7 juni 1940 (nr 589) angående den statliga egnahemsverksamheten kunna från jordförmedlingsfonden utlämnas förlagslån till kommuner, aktiebolag och föreningar för användning såsom rörelsekapital vid inköp och exploatering av fastighet, lämplig att helt eller huvudsakligen användas för bildande av bostadsegnahem. Vidare kunna enligt 21 § kungörelsen nyssnämnda dag (nr 590) angående statsunderstödd arbetarsmåbruksverksamhet förlagslån från jordförmedlingsfonden tilldelas kommuner för anskaffande och tillhandahållande av jord till arbetarsmåbruk.

I anslutning till egnahemsstyrelsens förslag i ärendet har *departementschefen* ansett, att något anslag för ifrågavarande ändamål icke behöver äskas för budgetåret 1941/42. För att emellertid bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge har han här velat anmäla ärendet.

Detta har utskottet härigenom velat för riksdagen

omförmäla.

18:o) **Arrendelånefonden.** Ifrågavarande fond inrättades vid 1934 års riksdag (prop. nr 268; r. skr. nr 349). Enligt 44 och 49 §§ kungörelsen den 7 juni 1940 (nr 589) angående den statliga egnahemsverksamheten kan i samband med upplåtelse av arrendeegnahem lån från arrendelånefonden (arrendelån) utlämnas till arrendatorn för anskaffande av nödiga jordbruksinventarier, utsäde, gödningsämnen, foder o. d. samt till andra nödvändiga utgifter för igångsättande av driften å fastigheten.

Ehuru med hänsyn till vad egnahemsstyrelsen anfört i ärendet anvisande av kapitaltillskott till fonden icke torde vara behövt för budgetåret 1941/42, har *departementschefen* dock här velat redogöra för ärendet, på det att anslagsfrågans läge må bringas till riksdagens kännedom.

Vad sålunda förekommit i ärendet har utskottet härigenom velat för riksdagen

omförmäla.

19:o) **Arbetarsmåbrukslånefonden.** Under punkt 19 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Arbetarsmåbrukslånefonden för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

Vid 1933 års riksdag (prop. nr 181; r. skr. nr 280) beslöts inrättande av arbetarsmåbrukslånefonden. Enligt för användningen av denna fond numera gällande bestämmelser, meddelade i kungörelsen den 7 juni 1940 (nr 590) angående statsunderstödd arbetarsmåbruksverksamhet, må från fonden utlämnas arbetarsmåbrukslån till landskommuner, vilka med anlåtande härav bevilja arbetarsmåbrukslån till skogsarbetare och därmed likställda arbetare för att giva dem tillfälle att förvärva mindre lägenheter, ägnade att bereda innehavaren utkomst genom jordbruk, drivet vid sidan av annan verksamhet.

Såsom kapitaltillskott till fonden ha för budgetåret 1933/34—1940/41 anvisats reservationsanslag av respektive 7,500,000 (därav 5,000,000 kronor & tilläggsstat), 5,000,000, 5,000,000, 4,400,000, 10,000,000, 3,000,000, 4,000,000 och 1,950,000 kronor.

I skrivelse den 29 augusti 1940 har *egnahemsstyrelsen* hemställt om ett kapitalökningsanslag till arbetarsmåbrukslånefonden för nästa budgetår av 2,000,000 kronor.

Å driftbudgeten har föreslagits anvisning av 2,000,000 kronor för avskrivning å förevarande kapitalinvestering.

Utskottet. Med tillstyrkande av bifall till framställningen hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Arbetarsmåbrukslånefonden* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av 2,000,000 kronor.

20:o) **Statens avdikningslånefond.** Under punkt 20 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva,

1) att under budgetåret 1941/42 må beviljas lån från statens avdikningslånefond å tillhoppa högst 2,800,000 kronor;

2) att Kungl. Maj:t må, för beredande av erforderligt rådrum åt i trångmål varande intressenter i torrlägningsföretag, efter prövning av föreliggande särskilda omständigheter, under tiden 1 juli 1941—30 juni 1942 medgiva anstånd med erläggande av annuiteter å lån från odlingslånefonden och statens avdikningslånefond.

Gällande villkor för lån från statens avdikningslånefond äro meddelade i kungörelsen den 30 juni 1939 (nr 432). Jämlikt riksdagens beslut har det högsta belopp, vartill lån ur fonden årligen fått beviljas, uppgått till för budgetåret 1937/38 2,900,000 kronor samt för vart och ett av budgetåren 1938/39—1940/41 2,800,000 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts anslagsäskande i nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition under punkt 136 för statens avdikningsanslag behandlade utskottet (utlåtande nr 1 p. 136) en inom första kammaren väckt,

till utskottet hänvisad motion, nr 47, av herr *Mannerskantz*, vari hemställts, att riksdagen måtte uttala att vid utlämnande av bidrag och lån till torrlägningsföretag bör oavsett den ordning i vilken ansökning inkommit företräde givas åt sådana företag, a) som snabbt kunna resultera i ökade skördar, b) där huvudsyftet är att erhålla tillskottsåker till ofullständiga jordbruk och där den avdikade marken snabbt kan odlas, samt c) där räntabilitetskalkylen är mycket god.

Utskottet anförde i förevarande, av riksdagen numera godkända del av utlåtandet följande i anledning av förutnämnda motion:

»Vad angår motionärens yrkande, avseende ändrad ordning vid prövningen av förekommande ansökningar om statsbidrag i syfte att bereda företräde åt snabbt produktionsfrämjande torrlägningsföretag, synes en dylik åtgärd ändamålsenlig under nuvarande förhållanden, varför yrkandet i huvudsak biträdades av utskottet. Emellertid anser utskottet, att det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare överväga och vidtaga de mått och steg, som i överensstämmelse med sagda ståndpunktstagande kunna finnas nödiga i förevarande bidragsverksamhet.»

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Utskottet.

Vad angår frågan om ändrad ordning vid prövningen av förekommande ansökningar om lån till torrlägningsföretag i syfte att bereda företräde åt snabbt produktionsfrämjande företag, anser utskottet i likhet med motionären, att härvidlag givetvis bör förfaras på samma sätt som beträffande ansökningar om bidrag för ändamålet.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva,

- 1) att under budgetåret 1941/42 må beviljas lån från statens avdikningslånefond å tillhopa högst 2,800,000 kronor;
- 2) att Kungl. Maj:t må, för beredande av erforderligt råddrum åt i trångmål varande intressenter i torrlägningsföretag, efter prövning av föreliggande särskilda omständigheter, under tiden 1 juli 1941—30 juni 1942 medgiva anstånd med erläggande av annuiteter å lån från odlingslånefonden och statens avdikningslånefond.

21:o) **Täckdikningslånefonden.** Vid 1913 års riksdag beslöts inrättande av täckdikningslånefonden. Gällande villkor för lån ur fonden äro meddelade i kungörelsen den 22 juni 1920 (nr 332) med däri genom kungörelserna nr 358/1921, 239/1922, 84/1930, 306/1933, 636/1937 och 434/1939 gjorda ändringar. Genom kungörelsen den 28 juli 1932 (nr 375) ha meddelats bestämmelser om viss amorteringsfrihet beträffande lån från fonden.

Jämlikt beslut av 1920 års riksdag (skr. nr 346) få ur täckdikningslånefonden beviljas lån intill ett belopp av 2,000,000 kronor årligen. Riksdagen

har senast för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor såsom kapitalökning för fonden.

Ehuru anvisande av nytt kapital till fonden icke torde vara behöfligt för budgetåret 1941/42, har *departementschefen* dock här velat redogöra för ärendet, på det att anslagsfrågans läge må bringas till riksdagens kännedom.

Detta har utskottet härmed velat för riksdagen

omförmåla.

22:o) **Statens fiskredskapslånefond.** Vid 1938 års riksdag beslöts inrättande av statens fiskredskapslånefond. Från fonden kunna i huvudsak enligt de grunder, vilka tidigare tillämpats vid långivning från statens fiskredskapsfond, utlämnas lån till fiskare, som genom förlust av eller skada å fiskredskap råkat i nödställd belägenhet. Redogörelse för sagda grunder har lämnats i IX H. T. 1937, sid. 322.

Såsom kapitaltillskott till statens fiskredskapslånefond ha för budgetåren 1939/40 och 1940/41 anvisats reservationsanslag av 8,000 respektive 13,000 kronor.

På sätt lantbruksstyrelsen anfört i ärendet torde enligt *departementschefens* mening något nytt anslag för ifrågavarande ändamål icke behöva äskas för budgetåret 1941/42. För att emellertid bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge har departementschefen här velat anmäla ärendet.

Vad sålunda förekommit har utskottet härigenom velat för riksdagen

omförmåla.

23:o) **Kommunskogslånefonden.** Vid 1930 års riksdag (prop. nr 267; r. skr. nr 325) beslöts inrättande av en statens lånefond för underlättande av kommuners förvärv av skogsmark i vissa fall (kommunskogslånefonden). Bestämmelser för lån ur fonden äro meddelade i kungörelsen den 27 juni 1930 (nr 272) med däri genom kungörelsen nr 639/1937 vidtagen ändring. Såsom kapital till fonden anvisades för budgetåren 1930/31, 1934/35 och 1936/37 reservationsanslag av respektive 200,000, 50,000 och 25,000 kronor.

I skrivelse den 20 augusti 1940 har *centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund* förklarat sig icke vilja föreslå anvisande av kapitalökningsanslag till kommunskogslånefonden för nästa budgetår. I skrivelsen anföres bland annat följande.

Ehuru någon disponibel kapitalbehållning å fonden icke fanns vid ingången av budgetåret 1940/41, har någon kapitalinvestering i fonden icke kommit till stånd för nämnda budgetår. Ur skogsvårdssynpunkt är det visserligen i princip önskvärt, att kommuner kunna erhålla statslån för förvärv av mark med otillfredsställande skogstillstånd. Å andra sidan lär under rådande statsekonomiska förhållanden icke kunna förväntas, att medel skola reserveras för ifrågavarande ändamål. Ett tillfälligt avbrytande av verksamheten torde för övrigt kunna väl utnyttjas genom vidtagandet av förbere-

delser för en omläggning av lånerörelsen till större effektivitet än hittills. Reglerna för erhållande av kommunlån äro otvivelaktigt i många detaljer onödigt invecklade och omständliga, vilket säkerligen i sin mån bidragit till att fonden hittills anlitas i ytterst obetydlig utsträckning. Rörelsens återupptagande bör sålunda föregås av en grundlig omarbetning av lånebestämmelserna.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Ehuru, på sätt centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund anfört, något anslag icke torde böra anvisas för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1941/42, har jag dock här velat redogöra för ärendet, på det att frågans läge må bringas till riksdagens kännedom. Det av centralrådet berörda spörsmålet om ändrade bestämmelser för utlåningen från förevarande fond synes vara av beskaffenhet att böra göras till föremål för ytterligare överväganden.»

Departementschefens förestående yttrande har ej föranlett någon erinran från utskottets sida, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

Utskottet.

omförmåla.

Fonden för låneunderstöd.

24:o) **Ackordslån och hjälplån till jordbrukare.** Under punkt 24 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Ackordslån och hjälplån till jordbrukare för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

För innevarande budgetår har för detta ändamål anvisats ett reservationsanslag av 100,000 kronor. Bestämmelserna rörande anslaget användning äro meddelade i kungörelsen den 7 juni 1940 (nr 592) om ackordslån och hjälplån till jordbrukare. Ifrågavarande utlåningsverksamhet, vilken från och med den 1 juli 1940 handhas av egnahemsstyrelsen, har till ändamål att hjälpa sådana jordbrukare, som oförvållat kommit i ekonomiska svårigheter och stå under hotet att nödgas övergiva sina jordbruk.

I skrivelse den 29 augusti 1940 har *egnahemsstyrelsen* hemställt om anslag för ifrågavarande ändamål med samma belopp, 100,000 kronor, som för löpande budgetår.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts framställning och hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må till *Ackordslån och hjälplån till jordbrukare* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av 100,000 kronor.

25:o) **Lån för anskaffande av grästorkar m. m.** Under punkt 25 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Lån för anskaffande av grästorkar m. m. för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 44 av herr *Andersson, Alfred, m. fl.* och II: 51 av herr *Svensson* i Ljungskile *m. fl.*, vari hemställts, att nuvarande lånemaximum för grästorkningsanläggningar måtte bibehållas samt att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts begäran om ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor för anskaffande av grästorkar m. m.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionerna, hänvisas till dessa.

1939 års urtima riksdag har (prop. nr 65; r. skr. nr 91) å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd anvisat ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor under anslagstiteln Lån för anskaffande av grästorkar. Allmänna villkor och bestämmelser för dylika lån ha meddelats i kungörelsen den 22 december 1939 (nr 922) om lån för anskaffande av grästorksänläggningar. Enligt medgivande av 1940 års urtima riksdag (prop. nr 1; r. skr. nr 15) må av de under nämnda fond till ifrågavarande ändamål anvisade medlen utlämnas lån jämväl för uppförande av siloanläggningar för beredande av ensilagefoder. För erhållande och tillgodonjutande av lån för sistnämnda ändamål gälla i kungörelsen den 31 augusti 1940 (nr 815) angående sådana lån meddelade allmänna villkor och bestämmelser.

Efter redogörelse för förslag i ärendet av lantbruksstyrelsen och statens livsmedelskommission ävensom av ingenjörsfirman J. M. och R. V. Pehrsson, Stockholm, har *departementschefen* anfört följande:

»Även om förslaget att staten skulle anlägga och enligt vissa grunder utarrendera ett antal grästorksänläggningar synes beaktansvärt både i och för sig och i så måtto, att genomförandet av ett dylikt förslag givetvis skulle på ett effektivt sätt bidra till att öka kännedomen om metoden att konsttorka fodergrödor av olika slag, anser jag i likhet med de hörda myndigheterna starka betänkligheter kunna anföras mot förslagets realiserande. Då det icke torde få anses klarlagt, att konsttorkning under nuvarande förhållanden ställer sig tillräckligt fördelaktigt för att böra komma till allmänna användning än andra kända metoder, varigenom fodergrödor tillvaratagas bättre än genom vanlig höberedning, kan jag icke för närvarande tillstyrka ett så långtgående främjande av konsttorkningsmetoden, som förslagets genomförande skulle innebära.

Vad härefter gäller spörsmålet om undanröjande av gällande maximering av utlåningen för ifrågavarande ändamål till en och samma låntagare, finner jag det icke helt uteslutet, att maximeringen, vilken tillkommit efter förslag av folkförsörjningsnämnden, kan komma att i något fall utgöra

hinder för en ändamålsenlig utveckling av anläggningsverksamheten på ifrågavarande område och därigenom motverka syftet med låneverksamheten. Jag vill därför tillstyrka sådan ändring av gällande bestämmelser om lån för anskaffande av grästorksanläggningar, att föreskriften om begränsning av lånebeloppen till 60,000 respektive 120,000 kronor utgår. Därest riksdagen icke har något att erinra häremot, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid vidtaga erforderlig författningsändring.

Med hänsyn till låneverksamhetens betydelse för landets fodermedelsförsörjning under nuvarande krissituation anser jag det angeläget, att medel för verksamhetens bedrivande under nästa budgetår finnas tillgängliga i så stor omfattning, att det förutsedda lånebehovet kan helt tillgodoses. I betraktande av vad i ärendet förekommit vill jag i anslutning till lantbruksstyrelsens av livsmedelskommissionen tillstyrkta förslag förorda, att för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag för ändamålet av 2,000,000 kronor. Anslaget torde böra benämnas Lån för anskaffande av grästorkar m. m.»

Å driftbudgeten föreslås, att till avskrivning av förevarande kapitalinvestering måtte anvisas 200,000 kronor.

Vad angår den av departementschefen föreslagna ändringen i de för ifrågavarande lånerörelse gällande bestämmelserna anser jämväl utskottet, att vissa skäl tala för att föreskriften om begränsning av lånebeloppen till 60,000 respektive 120,000 kronor bör utgå. I olikhet mot motionärerna tillstyrker sålunda utskottet den ifrågasatta författningsändringen.

Utskottet.

Utskottet finner för sin del motiverat, att de äskade medlen ställas till förfogande för verksamhetens fortsatta bedrivande, och kan följaktligen icke biträda motionärernas avslagsyrkande på anslagsäskandet.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 44 och II: 51, till *Lån för anskaffande av grästorkar m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av 2,000,000 kronor.

26:o) **Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.** Under punkt 26 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

För innevarande budgetår har för detta ändamål anvisats ett reservationsanslag av 150,000 kronor. Bestämmelser rörande användningen av anslaget äro meddelade i kungörelsen den 11 maj 1934 (nr 138) angående lån av statsmedel för främjande av beredning, förvaring och avsättning av fisk.

I skrivelse den 16 september 1940 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag till ifrågavarande ändamål under budgetåret 1941/42.

Utskottet. Utskottet, som biträder framställningen, hemställer,

att riksdagen må till *Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av 150,000 kronor.

Diverse kapitalfonder.

27:o) **Jordfonden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts framställning under punkt 27 hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Jordfonden* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av 2,000,000 kronor.

28:o) **Arrendeegnehemsfonden.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts framställning under punkt 28 och under erinran, att Kungl. Maj:t å driftbudgeten föreslagit att till avskrivning av förevarande kapitalinvestering måtte anvisas 375,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Arrendeegnehemsfonden* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av 1,500,000 kronor.

Stockholm den 27 mars 1941.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Tjällgren, Carl Eriksson, Granath, Gabrielsson, Alfred Andersson, Jacob Hansson, Mannerskantz* och *Gottfrid Karlsson* samt

från andra kammaren: herrar *Andersson* i Löbbo, *Ericsson* i Sörsjön, *Karlsson* i Munkedal, *Mäler, Nilsson* i Steneberg, *Janson* i Frändesta, *Jonsson* i Fjäle och *Pettersson* i Dahl.

Reservation

under punkt 25 (Lån för anskaffande av grästorkar m. m) av herrar *Carl Eriksson, Alfred Andersson* och *Karlsson* i Munkedal, vilka ansett, att utskottet bort i anledning av de likalydande motionerna I: 44 och II: 51 uttala sig för bibehållande av nuvarande bestämmelser rörande lånemaximum samt för minskning av kapitalökningsanslaget till 1,000,000 kronor och sålunda bort hemställa,

A. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts framställning till *Lån för anskaffande av grästorkar m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av 1,000,000 kronor;

B. att motionerna I: 44 och II: 51 må anses besvarade med vad utskottet ovan anfört och hemställt.